

BAB V

KACINDEKAN, IMPLIKASI, JEUNG RÉKOMÉNDASI

5.1 Kacindekan

Ieu panalungtikan téh miboga tujuan pikeun nganalisis struktur carita sarta ajén moral dina karya sastra, satuluyuna hasil tina analisisna dijadikeun alternatif bahan pangajaran maca novél di kelas IX SMP. Objék dina ieu panalungtikan nya éta novél *Nala* karya Darpan. Ieu panalungtikan miboga tujuan pikeun maluruh ngeunaan 1) struktur carita (téma, fakta carita, jeung sarana carita) novél *Nala* karya Darpan, 2) ajén moral, ngawengku opat moral nu disawang tina moral kamekaran budak dina novél *Nala* karya Darpan, 3) larapna hasil panalungtikan pikeun alternatif bahan pangajaran maca novél di kelas IX SMP. Métode anu digunakeun dina ieu panalungtikan nya éta métode déskriptif analisis kalawan téhnik talaah pustaka. Anapon instrumén panalungtikan anu digunakeun kabagi jadi dua, nya éta instrumén pikeun ngumpulkeun data sarta instrumén anu digunakeun pikeun ngolah data. Instrumén pikeun ngumpulkeun data nya éta instrumén tabél céklis buku sumber, sedengkeun instrumén dina ngolah data mangrupa tabél struktural, kartu data ajén moral, sarta tabél céklis kritéria milih bahan ajar.

Téma dina ieu novél nya éta ngeunaan sosial nu raket patalina jeung kahirupan sapopoé, aya rasa silih asih, silih asah jeung silih asuh. Patali jeung éta hal bisa dicindekkeun téma dina ieu novél nyaritakeun hiji budak nu hirup ukur disanghareupan ku duaan jeung indungna tapi ngahasilkeun kabagjaan nu sampurna ngaliwatan sababaraha pangalaman. Galur dina ieu novél nyaritakeun, pangarang make galur nu mérélé, nyaritakeun kasang tukang ngaran Nala nepi ka Indungna rék nikah ka Mang Dodo, nepi ka Enin jeung Akina ngawidian. Tokoh dina ieu novél 24 palaku. Tina 24 aya palaku utama nya éta Nala. Latar dina ieu novél aya 33 latar tempat, 42 latar waktu, jeung maké latar sosial lingkungan masarakat handap. Judul nu digunakeun pangarang luyu jeung anu kaalaman ku palaku utamana, nya éta nyaritakeun hiji budak anu nyanghareupan hirup duaan jeung indungna nu sapopoéna ukur dagang kuéh. Dina novél *Nala* karya Darpan

pangarang ngagunakeun puseur implengan jalma katilu-teu kawatesanan, hartina pangarang nyoko ka unggal karakter jeung nempatkeun salaku jalma katilu. Pangarang ogé teu ancrub langsung kana carita, tapi pangarang nyaho sagala hal ngeunaan kahirupan sapopoé di masarakat Sunda hususna. Gaya basa pangarang leuwih loba ngagunakeun basa basajan nu gampang dipikaharti ku nu maca, tapi aya hiji gaya basa nu nyampak dina ieu novél nya éta gaya basa hiperbola atawa mijalma.

Moral nu nyampak dina ieu novél téh nyoko kana palaku utama nya éta Nala nu miboga moral dina tahap kamekaranna. Kamekarann moral budak nu kapanggih katiten tina moral kamekarann perceptual nu kapanggih aya 19, kamekarann ngawasa kontrol jeung motorik aya 28, kamekarann ngawasa pola-pola kaparigelan mental fisik aya 2, jeung kamekarann pangaweruh bahan jeung mikir aya 16.

Patali jeung bahan pangajaran, hasil tina analisis boh strukturna boh ajén moral bisa nyumponan kana kritéria dina milih jeung nyusun bahan pangajaran. Utamana dina bahan pangajaran maca novél, ngawanohkeun ka barudak sangkan maham kana karya sastra sunda.

5.2 Implikasi

Hiji panalungtikan tangtuna teu leupas ti nu ngaranna kaonjoyan jeung kahéngkérán. Sacara umum, ieu panalungtikan miboga kahéngkérán dina sababaraha aspék, tapi tetep miharep yén kaonjoyan dina ieu panalungtikan bisa mawa kana kahadéan, utamana dina nambahán pangaweruh jeung kamekarann analisis kasusastraan. Dumasar kana hasil panalungtikan, ieu panalungtikan dipiharep bisa ngeuyeuban paélmuan ajén moral dina karya sastra, utamana dina novél Sunda, sarta bisa jadi référéensi pikeun bahan pangajaran.

5.3 Rékomendasi

Sawatara saran atawa rékomendasi ditujukeun pikeun pihak-pihak nu aya patalina jeung ieu panalungtikan nyaéta 1) pikeun panalungtik satuluyna, 2) guru, jeung 3) masarakat. Pikeun panalungtik, satuluyna dipiharep bisa leuwih ngamangpaatkeun ieu panalungtikan sangkan bisa jadi hiji tatapakan panalungtikan nu leuwih jembar. Pikeun guru, dipiharep bisa ngamangpaatkeun

hasil ieu panalungtikan sangkan ngarojong jeung matéri pangajaran. Masarakat ogé pamaca, dipiharep bisa terus ngeuyeuban pangaweruh ngeunaan ieu hal dina maham karya sastra. Salian ti éta, ajén moral dina ieu panalungtikan bisa dijadikeun eunteung pikeun kahirupan sapopoé di lingkungan masarakat.